

JERZY GADOMSKI

(1934–2015)

17 kwietnia 2015 r. rodzina, przyjaciele, współpracownicy i uczniowie prof. Jerzego Gadomskiego, znakomitego mediewisty, jednego z najwybitniejszych polskich historyków sztuki ostatniego półwiecza, sumiennego badacza i charyzmatycznego nauczyciela, a przy tym szlachetnego człowieka, licznie zgromadzili się na cmentarzu parafialnym w Sosnowcu-Zagórze, aby uczestniczyć w obrzędzie złożenia Jego prochów w rodzinnym grobie.

Jerzy Tomasz Gadomski urodził się 7 listopada 1934 r. w Sosnowcu jako drugi syn inżyniera architekta Andrzeja i Jadwigi z Kasińskich. Wczesne dzieciństwo spędził w Zagłębiu (Zagórze, w roku 1975 włączone do Sosnowca) i w górnośląskiej osadzie pracowniczej Piaśniki (po wojnie dzielnica Świętochłowic). Po wcieleniu tych terenów do Rzeszy Jego rodzina nielegalnie przeniosła się do Generalnego Gubernatorstwa, pomieszkiwała tam w dworach należących do krewnych lub przyjaciół. Po wojnie osiadła w Bytomiu, gdzie Jerzy w roku 1951 złożył egzamin dojrzałości. Po maturze rozpoczął studia w Krakowie i z tym miastem związał się do końca życia.

Wbrew tradycji rodzinnej, zgodnie z którą niemal wszyscy mężczyźni poprzedniej generacji, liczni Jego stryjecznie i wujowie, zdobywali wykształcenie techniczne, Jerzy wstąpił w roku 1951 – jako niespełna siedemnastolatek – na Akademię Sztuk Pięknych, gdzie po roku podjął specjalizację w ramach Wydziału Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki, pierwszej w Polsce jednostki dydaktycznej tej specjalności, utworzonej dwa lata wcześniej przez prof. Józefa E. Dutkiewicza, malarza, konserwatora i historyka sztuki. Zawartym wówczas przyjaźniom pozostał wierny do końca życia. Studia na ASP ukończył w roku 1957 złożeniem pracy dyplomowej dotyczącej gotyckich malowideł ściennych w drewnianym kościele w Haczowie, wcześniej odkrytych przez Niego i Jego stryjecznego brata Stanisława i przez nich opublikowanych (zob. *Bibliografia*, poz. 1). Ta pierwsza drukowana praca naukowa współautorstwa Jerzego Gadomskiego, wraz z uzupełniającym ją krótkim, lecz bardzo istotnym komunikatem Jego pióra (poz. 2), nie tylko zwiększała zasób znanych nauce malowideł późnośredniowiecznych o dzieło, którego datę powstania Jerzy ustalił na rok 1494, lecz także znacznie „postarzyła” sam kościół, dotąd datowany na rok 1626.

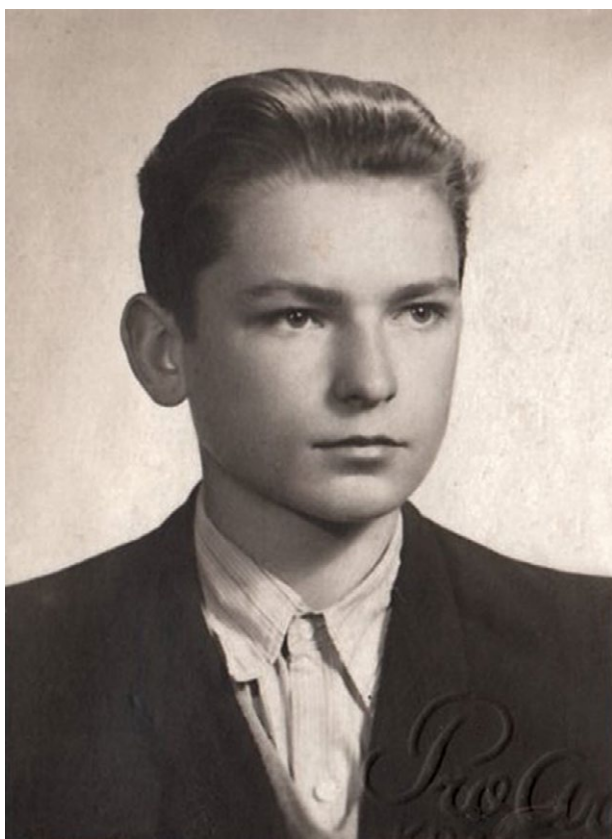
Studia konserwatorskie dały Jerzemu Gadomskiemu nie tylko zawód, który uprawiał przez dwie dekady,

uczestnicząc w restauracji ponad 20 zespołów malowideł ściennych w Polsce i Norwegii, ale także wyjątkową wiedzę i kwalifikacje, przydatne do działania na polu historii sztuki. Dzięki tym studiom poznał w praktyce możliwości i ograniczenia techniki malarzy dawnych epok, pełniej zrozumiał estetyczne i ideowe cele ich działalności, a także wyćwiczył w sobie specyficzną wrażliwość widzenia i benedyktyńską cierpliwość w dążeniu do najlepszych wyników. Pozwalało Mu to percypować dzieło sztuki równocześnie z pozycji artysty, widza i historyka sztuki. Liczne prywatne wycieczki i objazdy naukowe, udział w obowiązkowych terenowych praktykach studenckich, często przez siebie kierowanych, wreszcie realizacja prac konserwatorskich w wielu miejscowościach dały Mu rozległą znajomość polskiej sztuki.

Stały bezpośredni kontakt z dziełami sztuki, ogólna wiedza humanistyczna, zainteresowanie historią, a zapewne też wysoka ocena Jego pracy dyplomowej przez dr. Lecha Kalinowskiego, wówczas wykładającego na ASP historię sztuki studentom konserwacji zabytków, skłoniły Jerzego Gadomskiego do podjęcia na Uniwersytecie Jagiellońskim studiów historii sztuki. W roku 1957 został przyjęty na II rok tych studiów, które ukończył w roku 1962, uzyskując u prof. Kalinowskiego magisterium na podstawie pracy o gotyckich malowidłach ściennych w Czchowie; studium to przyniosło interesujące wyniki, zwłaszcza w odniesieniu do okoliczności powstania i losów dzieła, w znacznym stopniu oparte na subtelnej odczytaniu ikonografii (poz. 3, 5 i 10). Rok wcześniej ożenił się z koleżanką z roku, Joanną Lauterbach; ich jedyna córka Anna po długoletniej bezskutecznej walce z chorobą zmarła w roku 1982 w wieku 17 lat.

Nadal uprawiając zawód restauratora zabytków, jako historyk sztuki pozostawał pod naukową opieką promotora magisterium i za jego sugestią opracował romańskie znaki kamieniarskie w Polsce (1966; poz. 6), u niego też doktoryzował się w roku 1970 na podstawie dysertacji *Rzeźba architektoniczna w Małopolsce 1250–1400*. Ta praca nie została opublikowana w całości; Autor poprzestał na ogłoszeniu streszczeń kilku referatów dotyczących tego tematu oraz paru artykułów, m.in. o wczesnogotyckiej rzeźbie Matki Boskiej z Dzieciątkiem w Wiślicy (poz. 7 i 9), o heraldycznym programie ideowym zworników sklepień kościołów fundacji Kazimierza Wielkiego, ujawniającym

1. Kraków, 1951

polityczne koncepcje króla (poz. 13) czy o podobnej dekoracji zworników gotyckich sklepień w kamienicy (tzw. Hetmańskiej) przy Rynku Głównym 17 w Krakowie (poz. 17).

Uzyskanie stopnia doktora zmieniło sytuację życiową Jerzego Gadomskiego. Co prawda już od pięciu lat prowadził ćwiczenia dla studentów wydziału konserwacji ASP (1965–1971), lecz były to tylko zajęcia zlecone. Dopiero w roku 1970 jako doktor został zatrudniony na Uniwersytecie Jagiellońskim na stanowisku starszego asystenta w Zakładzie Historii Sztuki Średniowiecznej, kierowanym przez prof. Kalinowskiego, stając się – po raz pierwszy w życiu – stałym pracownikiem etatowym. Z tą uczelnią związany był do przejścia na emeryturę w roku 2005, awansując na kolejne stanowiska aż do profesury zwyczajnej. Posada uniwersytecka umożliwiały uzyskiwanie za pośrednictwem Lecha Kalinowskiego stypendiów fundacji mieszkającej w Rzymie prof. Karoliny Lanckorońskiej, przed wojną wybitnej badaczki sztuki Michała Anioła, na – zwykle dwumiesięczny – pobyt za żelazną kurtyną. Wyjazdy te zapewniły Jerzemu dostęp do nieosiągalnej w kraju literatury naukowej i dawały sposobność odbycia cennych objazdów zabytkoznawczych, które w istotny sposób pogłębiły Jego znajomość sztuki europejskiej. Drugą hojną protektorką stała się dla Niego współpracująca z prof. Lanckorońską austriacka polonofilka Lonny Glaser, uczestnicząca w działaniach społecznych Kościoła katolickiego, która udzielała wielu Polakom stypendiów

2. Gostków, podczas konserwacji pałacu, 1961

na pobyt w Wiedniu, najpierw w imieniu wiedeńskiej „Pax Christi”, a później założonej przez siebie fundacji „Janineum”. To dzięki organizowanym przez nią samochodowym objazdom Jerzy Gadomski zwiedził liczne austriackie opactwa, zamki i pałace, a jak sam z pewną przesadą napisał we wspomnieniach, Wiedeń poznał lepiej niż Kraków.

W latach siedemdziesiątych obok publikacji wybranych zagadnień z dysertacji doktorskiej na krótko powrócił do tematyki wczesnych studiów nad malarstwem ściennym, pisząc monografię późnoromańskiej dekoracji w klasztorze w Wąchocku (1972; poz. 14) i komunikaty o zagadnieniach konserwatorskich (1973; poz. 15 i 16); pożegnaniem z tą problematyką stała się ważna recenzja książki pod redakcją Alicji Karłowskiej-Kamzowej o gotyckich malowidłach ściennych w Polsce (1986; poz. 29).

Coraz bardziej jednak pochłaniały Go studia nad małopolskim gotyckim malarstwem tablicowym, które stało się odtąd główną domeną Jego naukowych poszukiwań. Pierwszym ich efektem była obszerna i ważna rozprawa, napisana już w roku 1973, lecz opublikowana po dwóch latach, określona w tytule jako wstęp do badań nad małopolskim malarstwem lat 1420–1470 (poz. 18), ukazująca zakres, koncepcję i metodę podjętych prac. Ich pierwszym monumentalnym wynikiem jest książka *Gotyckie malarstwo tablicowe Małopolski 1420–1470* (1981; poz. 26), rok wcześniej uznana za dysertację habilitacyjną Autora (1980). W ciągu kilkunastu lat ukazały się dwa

3. Promocja doktorska, 1970

następne tomy: *Gotyckie malarstwo tablicowe Małopolski 1460–1500* (1988; poz. 37) i *Gotyckie malarstwo tablicowe Małopolski 1500–1540* (1995; poz. 51), które kolejno stały się podstawą przyznania tytułów (i stanowisk) profesora nadzwyczajnego (1989) i profesora zwyczajnego (1997). Z powodów formalno-prawnych pominięto numerację tomów, o których integralności świadczy tylko niemal zupełna zbieżność sformułowania tytułów i identyczność szaty edytorskiej. Ta wspaniała trylogia, *opus vitae* Jerzego Gadomskiego, uwzględniająca w zasadzie kompletny materiał artystyczny, będąca przy tym wzorem trafnej interpretacji nielicznych źródeł pisanych i subtelnej analizy formy dzieła sztuki, na dziesięciolecie pozostanie swoistą biblią dla pokoleń badaczy gotyckiego malarstwa w Polsce. W specyficzny sposób kontynuuje ona tradycję dziewiętnastowiecznej humanistyki, której fundamentalne dzieła najczęściej były owocem indywidualnego wysiłku pojedynczych uczonych. Zarazem każdy z tomów może być traktowany jako odrębna całość i stanowi przykład logicznej konstrukcji wykładu zbudowanego na triadzie fundator – artysta – dzieło (zachwianej tylko w trzecim tomie przez połączenie w pierwszym rozdziale dwóch pierwszych członów i znaczne rozszerzenie – ze względu na obfitość materiału – członu ostatniego, stanowiącego rozdział drugi), a także wyjątkowej klarowności i zwięzłości języka, pozwalających tak wiele treści pomieścić w relatywnie krótkim tekście w sposób w pełni zrozumiały dla czytelnika. Naukowa sumienność Autora kazała mu po

latach ogłaszać obszerne *addenda* materiałowe do tomów I (1995; poz. 53) oraz II i III (2009; poz. 94).

Równocześnie prof. Gadomski ogłaszał drukiem prace o wybranych zagadnieniach ogólnych, jak krótki niemiecki tekst o polskim malarstwie tablicowym w czasach Jagiellonów w katalogu wystawy jagiellońskiej w zamku Schallenburg pod Wiedniem (1986; poz. 32), syntetyczne opracowania problemów gotyckiego malarstwa w Małopolsce (poz. 22, 23 i 80) i na Górnym Śląsku (poz. 52 i 81) czy liczne monografie poszczególnych dzieł malarstwa (m.in. książka *Późnogotyckie retabulum ołtarza głównego w katedrze na Wawelu* – 2001; poz. 71). Podejmował też próby łączenia anonimowych obrazów z lat 1460–1475 w grupy dzieł o pokrewnych cechach stylowych, sugerujących wspólne autorstwo (poz. 31), a także tworzenia monograficznych sylwetek malarzy, tak anonimowych (np. Mistrza Rodziny Marii – poz. 44), jak i znanych z nazwiska i ze wzmianek biograficznych (książka *Jan Wielki, krakowski malarz z drugiej połowy wieku XV* – 2005; poz. 83).

Sporo prac poświęcił czczonym obrazom Madonny z Dzieciątkiem: Matce Boskiej Częstochowskiej (wspólnie z Anną Różycką-Bryzek – poz. 27, 35 i 42), a zwłaszcza Hodegetriom typu krakowskiego (małopolskiego), wcześniej niesłusznie określanego jako typ Matki Boskiej Piekarskiej – od nazwy obrazu wśród reprezentujących ten typ najbardziej popularnego, bo będącego celem pielgrzymek, ale nie najstarszego spośród jego znanych przykładów. Poczynając od krótkiego streszczenia referatu

4. Rzym, 1988

(1976, poz. 21), a zwłaszcza od artykułu *Imagines Beatae Mariae Virginis gratiosae. Małopolski typ Hodegetrii z XV wieku* (1986; poz. 28), w którym wymienił około 25 takich piętnastowiecznych wizerunków, Autor wielokrotnie powracał do tematu, pisząc bądź o włoskiej genezie wzoru małopolskich Hodegetrii (poz. 61), bądź też o pojedynczych przykładach (Madonny: w kościele Św. Krzyża w Krakowie – poz. 56 i 105, w kościele św. Marka w Krakowie – poz. 65, w skarbcu katedry wawelskiej – poz. 64, w Trzemeśni – poz. 96; w tym ostatnim artykule wspominał o około 60 znanych Mu wówczas wizerunkach z XV wieku). Dzięki Jego badaniom – a w znacznym stopniu także dzięki odkryciom konserwatorów z kręgu krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych – liczba zidentyfikowanych tego typu przedstawień Madonny, powstałych od około roku 1400 do połowy wieku XVII, przekracza już 150. Ta liczba zdaje się świadczyć, iż kult krakowskiej Matki Boskiej był wówczas bardziej rozpowszechniony niż kult jej częstochowskiego wizerunku. Dla wyjaśnienia wciąż nierozwiązanych, a istotnych zagadnień, takich jak geneza typu ikonograficznego małopolskich Hodegetrii, okoliczności pojawienia się w Krakowie wizerunku będącego wzorem dla wielkiej serii powtórzeń, kultowych przyczyn i mechanizmów rozpowszechniania się typu, wreszcie warsztatowych problemów technicznych i technologicznych, z Jego inicjatywy podjęto zespołowe opracowanie kilkutomowego dzieła. W roku 2014 ukazał się

według wspólnej koncepcji i pod naukową redakcją prof. Gadomskiego, prof. Małgorzaty Szuster-Gawłowskiej z Wydziału Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki ASP i Heleny Małkiewiczówny z Instytutu Historii Sztuki UJ tom wstępny: *Prolegomena do badań nad obrazami Hodegetrii typu krakowskiego* z dwoma wprowadzającymi artykułami Profesora (poz. 100 i 101). Już po Jego zgonie opublikowano pierwszy (z zamierzonych czterech) tom katalogu, dedykowany pamięci Zmarłego: *Hodegetrie Krakowskie*, t. 1: 1400–1450 z dwoma Jego tekstami (poz. 104 i 105). Jeśli mimo śmierci inicjatora badań, współredaktora i współautora wydawnictwa, a niedawno również Heleny Małkiewiczówny, autorki większości tekstów w pierwszym tomie katalogu rzecz uda się doprowadzić do końca, powstanie drugie z Nim związane monumentalne dzieło, którego znaczenie tym razem wykroczy poza problematykę samej historii sztuki.

Pracę naukową Jerzy Gadomski traktował bardzo poważnie, z wielką odpowiedzialnością za słowo, toteż Jego dorobek autorski, choć nie wyróżniający się liczbą prac obejmuje niemal wyłącznie teksty ważne, a często wybitne. Nawet niewielkie streszczenia referatów, takie jak to wysoko cenione przez Autora o związkach *Oplakiwania* z Chomranic ze sztuką Roberta Campin (1972 – poz. 11; później koncepcja rozwijana w paru opracowaniach syntetycznych), przynosiły wyniki istotnie wzbogacające stan wiedzy, w tym przypadku modyfikujące dotychczasowe poglądy na

europijski kontekst gotyckiego malarstwa w Polsce. Niemal wszystkie publikacje Profesora odnoszą się do polskiej sztuki średniowiecznej: sporadycznie romańskiej, z reguły gotyckiej. Interesowały Go sztuki przedstawiające, których dzieła silnie oddziałują na zmysły widza swą warstwą wizualną, sprawiając odbiorcy estetyczną satysfakcję, a zarazem wyrażają – często bardzo skomplikowane i niejednoznaczne – przesłanie ideowe. Swą drogę badawczą zaczął od studium malowideł ściennych i rzeźby architektonicznej, a więc sztuk służebnych wobec architektury, która jednak zwykle interesowała Go przede wszystkim jako nośnik treści ideowych, rozpisanych w dekoracji rzeźbiarskiej, a tylko sporadycznie jako odrębna dziedzina sztuki (poz. 36 i 46). Nie zajmował się też samodzielną rzeźbą, poza kilkoma istotnymi artykułami o Wicie Stwoszu (poz. 30, 33, 34, 84 i 97); podjęcie tego tematu zostało niejako „wymuszone” przez jubileusz pięćsetlecia powstania Ołtarza Mariackiego (1477–1489). Najpełniej jednak wypowiedział się o gotyckim malarstwie tablicowym, będącym w drugiej połowie Jego życia przedmiotem prawdziwej pasji naukowej. Raczej marginesowy nurt Jego zainteresowań stanowiły dzieje polskiej historii sztuki, czego wyrazem były teksty o Tadeuszu Szydlowskim (poz. 41 i 66) i Stanisławie Tomkowiczu (poz. 69). Bliskie tej problematyce były wspomnienia pośmiertne o zmarłych poprzednikach i rówieśnikach (poz. 40, 79, 86, 87, 92, 93 i 95). Choć wymogi gatunku narzucają pewną selekcję opinii (*nihil nisi bene*), w pisanych przezeń tekstach tego typu nie ma pustych frazesów, a każda ocena zasług zmarłego jest oparta na analizie przesłanek; dlatego obszerny nekrolog Lecha Kalinowskiego Jego pióra (poz. 86) jest chyba najbardziej wartościowym naukowo tekstem poświęconym temu uczonemu.

Jako badacz cechował się postawą „pozytywistyczną”: skupianiem uwagi na konkretnym dziele sztuki, na jego analizie, interpretacji i odczytaniu szerokiego kontekstu historycznego. Choć, jak sam wyznał (poz. 103), interesowała Go przede wszystkim tzw. pierwsza historia sztuki, to jednak Jego analizy zawsze zmierzały do rekonstrukcji struktury artystycznej badanego dzieła i odtworzenia genezy i historycznej funkcji tej struktury, a więc do celów przypisywanych „drugiej” historii sztuki. W badaniach konsekwentnie ograniczał się do wysuwania tylko takich wniosków, które wynikają ze sprawdzonych przesłanek. Taka postawa uodporniała Go na – często przelotne – mody metodologiczne i postmodernistyczne rozchwywanie zasad. Wszystkie Jego teksty odznaczają się świetną formą pisarską, będącą owocem doskonałego warsztatu naukowego.

Bardzo wysoko cenił postać i dorobek swego nauczyciela Lecha Kalinowskiego, którego uważał za najwybitniejszego polskiego historyka sztuki drugiej połowy wieku XX, ale – inaczej niż wielu uczniów tego ostatniego, daremnie usiłujących dorównać mistrzowi – On nie uległ tej fascynacji i poszedł własną naukową drogą. Chyba właśnie ta samodzielnność spowodowała, że to w Nim prof. Kalinowski widział swego następcę.

Drugą ważną dziedziną działalności Jerzego Gadowskiego była dydaktyka. Zgodnie z tradycją krakowskiego

5. Tivoli, 1988

Instytutu, tak dobitnie reprezentowaną przez Jego mistrza, nauczanie uważał za fundamentalną powinność pracownika wyższej uczelni, nakierowaną nie tylko na aktualnych studentów, ale i na absolwentów, młodszych kolegów i współpracowników. Znany z małomówności, był jednak świetnym wykładowcą: Jego wykłady monograficzne, zwłaszcza te chętnie poświęcane ulubionemu malarstwu Niderlandów wieków XV i XVI, wygłaszane z pasją, a zawsze starannie przygotowane, odznaczały się – podobnie jak Jego publikacje – precyzyjną strukturą, zwartością, jasnym tokiem wywodu i pięknym językiem. Stanowiły one znakomity wzór opanowania warsztatu naukowego, którego podstaw nauczał na ćwiczeniach, proseminariach i seminariach. Ważną rolę dydaktyczną pełniły, służące kształtowaniu postawy badawczej uczniów, kolegów i współpracowników, udzielane przezeń konsultacje, uwagi dyskusyjne i – mniej częste – wypowiedzi publiczne. Co prawda te ostatnie z reguły rozpoczynał rytualną uwagą „Ja nie wiem [nie potrafię, nie znam się], ale...” – to jednak zawsze puentował je trafnym i przekonującym przedstawieniem problemu. To wstępne zastrzeżenie nie służyło uchylaniu się od odpowiedzialności za własne stanowisko, nie było też chyba przejawem swoistej kokieterii, o którą niejednokrotnie (a niekiedy też nie bezpodstawnie) Go posądzano, lecz wynikało z sokratejskiej skromności wielkiego uczonego, świadomego

6. Z nagrodą Fundacji na rzecz Nauki Polskiej, Instytut Historii Sztuki UJ, 1996

zakresu własnej wiedzy, ale także jej ograniczeń i ogromu wiedzy pozostającej poza możliwościami indywidualnego poznania.

Długotrwałe związki łączyły Go z funkcjonowaniem Wydziału Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych. Sześćioletnia działalność dydaktyczna (złocene ćwiczenia z dokumentacji rysunkowej i malarskiej) pozostawała pobocznym epizodem Jego aktywności; ważniejsze było dlań powołanie Go w roku 1980 na stałego członka wydziałowej Komisji Dyplomowej i w roku 1993 na oficjalnego konsultanta Wydziału. Obie te funkcje, pełnione przez dziesięciolecia, pozwalały Mu współuczestniczyć w kształtowaniu dydaktycznego i naukowego profilu Wydziału.

Biorąc pod uwagę uprawianą przez prof. Gadomskiego dyscyplinę i specjalizację naukową, Jego policzalny dorobek w zakresie dydaktyki i kształcenia kadr naukowych trzeba uznać za imponujący. Wypromował 99 magistrów, z których niemal co piąty swą pracę magisterską opublikował w czasopiśmie naukowych, oraz 15 doktorów. Był recenzentem w dziesiątkach przewodów doktorskich i habilitacyjnych z dziedziny historii sztuki lub konserwacji zabytków (w tym drugim przypadku długo nazywanych specjalizacją I bądź II stopnia), opiniował wiele wniosków o nadanie tytułu profesora. W praktyce niemal wszyscy aktywni dziś polscy historycy sztuki–mediewiści i dość

liczni konserwatorzy dzieł sztuki byli na jakimś etapie swej kariery naukowej przez Niego oceniani.

Istotną cechą osobowości Jerzego Gadomskiego była skromność i niechęć do ostentacji. Pochłonięty pracą badawczą i dydaktyką, nigdy nie stał się uczonym konferencyjnym, unikał też przyjmowania pracochłonnych, choć zaszczytnych funkcji administracyjnych i pustych godności honorowych. Dwukrotny wybór na stanowisko dyrektora Instytutu Historii Sztuki UJ (1984 i 1987) traktował jako dopust Boży, niemniej uczciwość i obowiązkowość kazały Mu sumiennie wywiązywać się z narzuconych zobowiązań. Inaczej było ze stanowiskami pozwalającymi organizować merytoryczną działalność jednostki struktury uczelnianej; i tak w roku 1990 przejął po emerytowanym Lechu Kalinowskim stanowisko kierownika Zakładu Historii Sztuki Średniowiecznej i sprawował je aż do swego przejścia na emeryturę. Również za ważne uznawał funkcje członka Komisji Dyplomowej i oficjalnego konsultanta, powierzone Mu na Wydziale Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki krakowskiej ASP. W roku 1999 wybrano Go członkiem korespondentem Polskiej Akademii Umiejętności, a trzy lata później jej członkiem czynnym. W miejsce zmarłego w roku 2004 prof. Kalinowskiego stanął na czele Komisji Historii Sztuki PAU, w której wcześniej pełnił funkcję wiceprzewodniczącego, wtedy też został powołany na członka Rady Naukowej

7. Dolina Będkowska, z żoną Joanną, 2004

Biblioteki PAU i PAN oraz na delegata Akademii do jej Komisji Stypendialnej przyznającej zagraniczne stypendia Fundacji Lanckorońskich i Fundacji z Brzezia Lanckorońskich. Objęcie przez Niego wszystkich uniwersyteckich i akademijnych funkcji, wcześniej sprawowanych przez Lecha Kalinowskiego, miało charakter niemal symboliczny, nieoficjalnie stawiając Go na czele krakowskiej historii sztuki. Te obowiązki wypełniał z pełnym zaangażowaniem, póki stan zdrowia nie zmusił Go pod koniec roku 2012 do rezygnacji ze wszystkich stanowisk i funkcji.

Jerzy Gądomski zmarł 13 kwietnia 2015 r. Choć choroba na długo wyłączyła Go z aktywności zawodowej, starał się w miarę możliwości uczestniczyć w życiu naukowym. Interesował się bieżącymi wydarzeniami, a nawet – przykuty do łóżka – napisał kilka nowych tekstów. Oprócz wspomnianych już czterech artykułów o małopolskich Hodegetriach (poz. 100, 101, 104 i 105) powstały wtedy dwa teksty o osobistym charakterze: opatrzona Jego rysunkami, przesycona humorem i autoironią książka wspomnień *Croquis. Niezupełnie ciągły zbiór szkiców o ludziach, rzeczach, wydarzeniach* (poz. 102) oraz – również ujawniająca Jego dystans wobec siebie – krótka wypowiedź *Moja historia sztuki* (poz. 103).

Pozostawił po sobie pamięć wybitnego uczonego, charyzmatycznego nauczyciela, sprawiedliwego recenzenta, prawego, życzliwego innym i skromnego człowieka,

wiernego przyjaciela. O wysokiej ocenie Jego zasług przez środowisko naukowe świadczą m.in. takie wyróżnienia, jak prestiżowa nagroda Fundacji na rzecz Nauki Polskiej (tzw. polski Nobel) za trzy tomy *Gotyckiego malarstwa tablicowego Małopolski* (1996), nagrody Ministra Edukacji Narodowej II st. (1989) i III st. (1971), „Laur Jagielloński” Uniwersytetu Jagiellońskiego (1997), złoty medal „Zasłużony Kulturze – Gloria Artis” przyznawany przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (2013) czy „Medal Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego” (2014), a także wydana staraniem byłych uczniów pod auspicjami PAU i UJ wspólnie dwutomowa księga pamiątkowa *Artifex doctus. Studia ofiarowane profesorowi Jerzemu Gądomskiemu w siedemdziesiątą rocznicę urodzin* (2007), zawierająca prace ponad 70 uczonych polskich i zagranicznych. Przygotowywana do druku na jubileusz osiemdziesięciolecia urodzin druga księga pamiątkowa dotąd nie mogła się niestety ukazać. Wyrazem powszechnej sympatii dla osoby Profesora stał się udział licznych grona Jego przyjaciół, współpracowników i uczniów w uroczystościach pogrzebowych na cmentarzu w Sosnowcu-Zagórz.

Adam Małkiewicz

Za dobór ilustracji wzbogacających niniejszy tekst winien jestem wdzięczność dr Joannie Ziętkiewicz-Kotz.

8. Uroczystość nadania Lonny Glaser doktoratu *honoris causa* UJ, Wiedeń, 2008. Fotografie pomieszczone w niniejszym artykule pochodzą ze zbiorów rodzinnych i od osób prywatnych.

BIBLIOGRAFIA PROFESORA JERZEGO GADOMSKIEGO

1957

1. Odkrycie gotyckiej polichromii w kościele parafialnym w Haczowie, „Biuletyn Historii Sztuki”, 19, 1957, nr 2, s. 186–188 [współautor: S. Gadomski].

1959

2. Do Redakcji Biuletynu Historii Sztuki [w sprawie malowideł w Haczowie], „Biuletyn Historii Sztuki”, 20, 1958 (1959), nr 3–4, s. 387.

1963

3. Urban V i Veraikon. Aktualizacja w XIV-wiecznej polichromii w Czchowie, „Sprawozdania z Posiedzeń Komisji – Polska Akademia Nauk. Oddział w Krakowie”, 6/1, styczeń–czerwiec 1963, s. 244–248.

1965

4. Znaki kamieniarskie w Polsce od roku 1100 do połowy XIII wieku, „Sprawozdania z Posiedzeń Komisji – Polska Akademia Nauk. Oddział w Krakowie”, 8/2, lipiec–grudzień 1964 (1965), s. 176–179.
5. Malowidła ściennie z XIV wieku w Czchowie, „Folia Historiae Artium”, 2, 1965, s. 5–45.

1966

6. Znaki kamieniarskie w Polsce od roku 1100 do połowy XIII wieku, „Folia Historiae Artium”, 3, 1966, s. 23–67.

1967

7. Wczesnogotycka rzeźba Madonny z Dzieciątkiem w Wiślicy i problem polskich retabulów kamiennych XII–XIV wieku, „Sprawozdania z Posiedzeń Komisji – Polska Akademia Nauk. Oddział w Krakowie”, 10/2, lipiec–grudzień 1966 (1967), s. 556–559.

1969

8. Gotyckie sale z rzeźbionymi zwornikami w domu przy Rynku Głównym 17 w Krakowie, „Sprawozdania z Posiedzeń Komisji Naukowych – Polska Akademia Nauk. Oddział w Krakowie”, 12/1, styczeń–czerwiec 1968 (1969), s. 197–200.

1970

9. Wczesnogotycka rzeźba Madonny z Dzieciątkiem w Wiślicy, „Rocznik Muzeum Świętokrzyskiego”, 6, 1970, s. 161–185.

1971

10. Kim był fundator malowideł ściennych z XIV wieku w Czchowie?, „Sprawozdania z Posiedzeń Komisji Naukowych – Polska Akademia Nauk. Oddział w Krakowie”, 14/1, styczeń–czerwiec 1970 (1971), s. 173–175.

1972

11. Związki Mistrza „Oplakiwania” z Chomranic z twórczością Roberta Campin, „Sprawozdania z Posiedzeń Komisji Naukowych – Polska Akademia Nauk. Oddział w Krakowie”, 15/1, styczeń–czerwiec 1971 (1972), s. 143–145.

12. *Sprawozdanie z prac nad korpusem gotyckiej rzeźby architektonicznej w Małopolsce*, „Sprawozdania z Posiedzeń Komisji Naukowych – Polska Akademia Nauk. Oddział w Krakowie”, 15/2, lipiec–grudzień 1971 (1972), s. 442–443.
 13. *Funkcja kościołów fundacji Kazimierza Wielkiego w świetle heraldycznej rzeźby architektonicznej*, [w:] *Funkcja dzieła sztuki. Materiały sesji Stowarzyszenia Historyków Sztuki, Szczecin, listopad 1970*, red. E. Studniarkowa, Warszawa 1972, s. 103–117.
 14. *Późnoromańska dekoracja malarska w refektarzu klasztoru Cystersów w Wąchocku*, „Folia Historiae Artium”, 8, 1972, s. 43–60.
- 1973**
15. *Dokumentacja badań tynków i warstw malarskich. Stan i potrzeby*, [w:] *Materiały i Sprawozdania Konserwatorskie Województwa Krakowskiego*, Wojewódzki Konserwator Zabytków, Zespół Dokumentacji Zabytków, Kraków 1973, s. 107–119 [współautor: W. Zalewski].
 16. *Zagadnienie współczesnej dokumentacji rysunkowej badań i konserwacji malarstwa ściennego w Polsce*, [w:] *Dokumentacja konserwatorska zabytków ruchomych. Materiały z konferencji w Gdańsku 3–5 maja 1973*, Warszawa 1973 (Biblioteka Muzealnictwa i Ochrony Zabytków, Seria B, 34), s. 168–181 [współautor: W. Zalewski].
- 1975**
17. *Sale gotyckie w domu przy Rynku Głównym 17 w Krakowie i ich dekoracja rzeźbiarska*, [w:] *Sztuka i ideologia XIV wieku. Materiały sympozjum Komitetu Nauk o Sztuce Polskiej Akademii Nauk*, Warszawa 29 i 30 listopada 1973 r., red. P. Skubiszewski, Warszawa 1975, s. 101–115.
 18. *Wstęp do badań nad małopolskim malarstwem tablicowym XV wieku (1420–1470)*, „Folia Historiae Artium”, 11, 1975, s. 37–80.
- 1976**
19. *Sprawozdanie z prac nad dokumentacją fotograficzną do korpusu gotyckiej rzeźby architektonicznej w Małopolsce*, „Sprawozdania z Posiedzeń Komisji Naukowych – Polska Akademia Nauk. Oddział w Krakowie”, 19/1, styczeń–czerwiec 1975 (1976), s. 118–119.
 20. *Sprawozdanie z prac nad korpusem małopolskiego malarstwa tablicowego XV wieku*, „Sprawozdania z Posiedzeń Komisji Naukowych – Polska Akademia Nauk. Oddział w Krakowie”, 19/1, styczeń–czerwiec 1975 (1976), s. 119–120.
 21. *Grupa małopolskich obrazów Madonny z Dzieciątkiem z połowy XV wieku*, „Sprawozdania z Posiedzeń Komisji Naukowych – Polska Akademia Nauk. Oddział w Krakowie”, 19/1, styczeń–czerwiec 1975 (1976), s. 124–125.
- 1977**
22. *O początkach malarstwa krakowskiego w epoce gotyku*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Historii Sztuki”, 14, 1977, s. 21–28.
- 1978**
23. *Związki małopolskiego malarstwa cechowego w latach 1420–1460 z malarstwem innych środowisk artystycznych w Europie*, [w:] *Sztuka i ideologia XV wieku. Materiały sympozjum Komitetu Nauk o Sztuce Polskiej Akademii Nauk*, Warszawa 1–4 grudnia 1976 r., red. P. Skubiszewski, Warszawa 1978, s. 311–325.
- 1980**
24. *Sprawozdanie z prac nad korpusem gotyckiej rzeźby architektonicznej w Małopolsce (za lata 1975–1977)*, „Sprawozdania z Posiedzeń Komisji Naukowych – Polska Akademia Nauk. Oddział w Krakowie”, 22/1, styczeń–czerwiec 1978 (1980), s. 143.
 25. *Sprawozdanie z prac nad korpusem gotyckiego malarstwa tablicowego w Małopolsce (za lata 1975–1977)*, „Sprawozdania z Posiedzeń Komisji Naukowych – Polska Akademia Nauk. Oddział w Krakowie”, 22/1, styczeń–czerwiec 1978 (1980), s. 143–144.
- 1981**
26. *Gotyckie malarstwo tablicowe Małopolski*, t. 1: 1420–1470, Warszawa 1981.
- 1984**
27. *Obraz Matki Boskiej Częstochowskiej w świetle badań historii sztuki*, „Studia Claromontana”, 5, 1984, s. 27–52 [współautorka: A. Różycka-Bryzek].
- 1986**
28. *Imagines Beatae Mariae Virginis gratiosae. Małopolski typ Hodegetrii z XV wieku*, „Folia Historiae Artium”, 22, 1986, s. 29–47.
 29. Jerzy Domasłowski, Alicja Karłowska-Kamzowa, Marian Kornecki, Helena Małkiewiczówna, „Gotyckie malarstwo ścienne w Polsce” [recenzja pracy], „Folia Historiae Artium”, 22, 1986, s. 133–147.
 30. *Ołtarz Mariacki Wita Stwosza i jego wzory*, [w:] *Kraków w czasach Wita Stwosza. Materiały sesji naukowej z okazji Dni Krakowa w 1983 roku*, Kraków–Wrocław 1986 (Rola Krakowa w Dziejach Narodu, 3), s. 35–50.
 31. *Z zagadnień atrybucji krakowskiego malarstwa tablicowego XV w. na przykładzie dzieł z lat 1460–1475*, [w:] *Symbolae historiae artium. Studia z historii sztuki Lechowi Kalinowskiemu dedykowane*, Warszawa 1986, s. 289–305.
 32. *Polnische Tafelmalerei zur Zeit der Jagiellonen* [oraz 19 haseł katalogowych w dziale malarstwa tablicowego], [w:] *Polen im Zeitalter der Jagiellonen 1386–1572* [katalog wystawy], Schallaburg, 8 V–2 XI 1986, Wien 1986, s. 180–189, 193–196, 198–205, 205–211, 212, 215–216.
- 1987**
33. *Ołtarz Mariacki 1477–1489*, [w:] *Wit Stwosz w Krakowie*, red. L. Kalinowski, F. Stolot, Kraków 1987, s. 39–51.
 34. *Dzieła Stwosza w Polsce*, [w:] *Wit Stwosz w Krakowie*, red. L. Kalinowski, F. Stolot, Kraków 1987, s. 52–61, 101–102.
- 1988**
35. *Our Lady of Częstochowa in the Light of Art History*, [w:] *Ikone und frühes Tafelbild. Beiträge des IX.*

- Kolloquium der Arbeitsgruppe für Byzantinische und Osteuropäische Kunst des Mittelalters der Sektion Orient- und Altertumswissenschaften*, red. H.L. Nickel, Halle (Saale) 1988 (*Wissenschaftliche Beiträge*, Martin-Luther-Universität, Halle-Wittenberg, 67, 1986, z. 6), s. 163–169 [współautorka: A. Różycka-Bryzek].
36. *W sprawie datowania sklepień sieciowych w prezbiterium kościoła Dominikanów w Krakowie*, „Sprawozdania z Posiedzeń Komisji Naukowych – Polska Akademia Nauk. Oddział w Krakowie”, 30/1–2, styczeń–grudzień 1986 (1988), s. 177.
 37. *Gotyckie malarstwo tablicowe Małopolski*, t. 2: 1460–1500, Warszawa 1988.
 38. *Pozostałości retabulum pierwszego ołtarza w gotyckiej katedrze na Wawelu*, „Folia Historiae Artium”, 24, 1988, s. 5–12.
- 1989**
39. *Wątki włoskie w tryptyku Koronacji Matki Boskiej w Łopusznej*, [w:] *Studia z Historii i Historii Sztuki*, red. S. Cynarski, A. Małkiewicz, Kraków 1989 (*Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace Historyczne*, z. 89), s. 107–117.
 40. Aleksandra Bogdanowska (1932–1989), „Ochrona Zabytków”, 42, 1989, nr 3–4 (166–167), s. 288–289 [wspomnienie pośmiertne; współautor: W. Zalewski].
- 1990**
41. Tadeusz Szydłowski, [w:] *Stulecie Katedry Historii Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego (1882–1982). Materiały sesji naukowej z 27 maja 1983*, red. L. Kalinowski, Warszawa–Kraków 1990 (*Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Historii Sztuki*, z. 19), s. 61–83.
 42. *Uwagi na marginesie artykułu Teresy Grzybkowskiej „Ikona Matki Boskiej Częstochowskiej. Od Andegawenów do Jagiellonów”*, „Folia Historiae Artium”, 26, 1990, s. 133–136 [współautorka: A. Różycka-Bryzek].
- 1992**
43. *Gotyckie malarstwo tablicowe w Małopolsce w latach 1500–1540*, „Sprawozdania z Posiedzeń Komisji Naukowych – Polska Akademia Nauk. Oddział w Krakowie”, 34/1–2, styczeń–grudzień 1990 (1992), s. 108–109.
 44. *Mistrz Rodziny Marii – krakowski malarz pierwszej ćwierci XVI wieku*, „Folia Historiae Artium”, 28, 1992, s. 75–99.
 45. *Wstęp*, [w:] *Sztuka gotycka Ziemi Sądeckiej* [katalog wystawy], Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu, listopad–sierpień 1992, Nowy Sącz 1992, s. 3–7.
- 1993**
46. *Die sakrale Baukunst des Mittelalters in Krakau (950–1500)*, [w:] *Die sakrale Architektur Krakaus vom vorromanischen Beginn bis zur heutigen Zeit*, red. Z. Kowalska, Wien 1993, s. 33–71.
 47. *O podróżach artystycznych malarzy cechu krakowskiego w drugiej połowie XV i na początku XVI wieku*, „Folia Historiae Artium”, 29, 1993, s. 27–47.
- 1994**
48. *Obraz środkowy i kwatera tryptyku z Tuchowa*, [w:] *Tyniec. Sztuka i kultura benedyktynów od wieku XI do XVIII* [katalog wystawy], Zamek Królewski na Wawelu, X–XII 1994, Kraków 1994, s. 49–50.
 49. *Herkules, Dawid i manipulacja*, „Studia Waweliańska”, 3, 1994, s. 193–194 [polemiczna recenzja książki: A. Boczkowska, *Herkules i Dawid z rodu Jagiellonów*, Warszawa 1993].
 50. *Anielska asysta Gabriela w „Zwiastowaniach” Jana Wielkiego*, „Folia Historiae Artium”, 30, 1994, s. 87–98.
- 1995**
51. *Gotyckie malarstwo tablicowe Małopolski*, t. 3: 1500–1540, Warszawa–Kraków 1995.
 52. *Związki Górnego Śląska z Małopolską w dziedzinie malarstwa tablicowego w XV i na początku XVI wieku. Z zagadnień artystycznego pogranicza*, [w:] *Między Wrocławiem a Krakowem. Sztuka gotycka na Górnym Śląsku*, red. O. Nowak, Katowice 1995, s. 25–34.
 53. *Gotyckie malarstwo tablicowe Małopolski 1420–1470 – addenda*, „Folia Historiae Artium”, Seria Nowa, 1, 1995, s. 29–52.
- 1996**
54. *Kraków gotycki* [i 11 artykułów o dziełach sztuki średniowiecznej w Krakowie], [w:] *Kronika Krakowa*, Warszawa 1996, s. 18, 20, 30, 37–38, 40, 49, 54, 66, 70, 72, 73, 75 [teksty popularne, nieautoryzowane].
- 1997**
55. *Obraz Koronacji Matki Boskiej z XV wieku w kościele parafialnym w Krośnie*, [w:] *Kościół farny w Krośnie – pomnik kultury artystycznej miasta. Materiały z sesji naukowej, Krosno, listopad 1996*, Krosno 1997, s. 97–107.
 56. *Gotycki obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem w krakowskim kościele Św. Krzyża*, [w:] *Studia z dziejów kościoła Św. Krzyża w Krakowie*, cz. 2, red. Z. Kliś, Kraków 1997, s. 373–383.
 57. *O „granicę” między gotykiem a renesansem w krakowskim malarstwie tablicowym pierwszej połowy XVI wieku*, [w:] *Między gotykiem a barokiem. Sztuka Krakowa XVI i XVII wieku. Materiały sesji naukowej zorganizowanej przez Oddział Krakowski Stowarzyszenia Historyków Sztuki 20 marca 1993 roku*, Kraków 1997 (Biblioteka Krakowska, 136), s. 65–87.
- 1998**
58. *Późnogotycki obraz wotywny z początku XVI wieku*, [w:] T. Małkowska-Holcerowa, *Paczółtowie. Dzieje kościoła parafialnego pod wezwaniem Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny od średniowiecza po czasy współczesne*, Kraków 1998, s. 275–280.
 59. *Późnogotycki tryptyk Matki Boskiej Niepokalanie Poczętej z lat 1460–1470*, [w:] T. Małkowska-Holcerowa, *Paczółtowie. Dzieje kościoła parafialnego pod wezwaniem Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny od średniowiecza po czasy współczesne*, Kraków 1998, s. 281–292.

60. Skrzydła niezachowanego późnogotyckiego tryptyku ze schyłku XV wieku, obecnie w zbiorach Muzeum Archidiecezjalnego w Krakowie, [w:] T. Małkowska-Holczerowa, Paczółtowice. *Dzieje kościoła parafialnego pod wezwaniem Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny od średniowiecza po czasy współczesne*, Kraków 1998, s. 293–296.
 61. O włoskim pochodzeniu wzoru małopolskich Hodegetrii z wieku XV, „Folia Historiae Artium”, Seria Nowa, 4, 1998, s. 217–224.
 62. Colonette tortili w małopolskim malarstwie ołtarzowym początku XVI wieku, [w:] *Nobile claret opus. Studia z dziejów sztuki dedykowane Mieczysławowi Zlatowi*, Wrocław 1998, s. 133–140.
- 1999**
63. Sandomierz, [w:] *Enciclopedia dell'arte medievale*, t. 10, Roma 1999, s. 324–326.
- 2000**
64. Pięć haseł katalogowych: (1) Dyptyk relikwiarzowy, (2) Skrzydła dawnej nastawy ołtarza głównego w katedrze na Wawelu, (3) Tryptyk z kaplicy Św. Mikołaja [współautor: K.J. Czyżewski], (4) Św. Jerzy, (5) Matka Boska z Dzieciątkiem, [w:] *Wawel 1000–2000. Wystawa Jubileuszowa, Katalog*, t. 1: *Kultura artystyczna dworu królewskiego i katedry. Katedra Krakowska – biskupia, królewska, narodowa*, Kraków 2000, s. 69–71, 73–74, 78–79, 82.
 65. Matka Boska z Dzieciątkiem, [w:] *Wawel 1000–2000. Wystawa Jubileuszowa, Katalog*, t. 2: *Skarby archidiecezji krakowskiej*, Kraków 2000, s. 44–45.
 66. Tadeusz Szydlowski (1883–1942), [w:] *Uniwersytet Jagielloński. Złota Księga Wydziału Historycznego*, red. J. Dybiec, Kraków 2000, s. 251–257.
 67. Malarstwo tablicowe, [w:] *Encyklopedia Krakowa*, Warszawa–Kraków 2000, s. 583–584 [tekst popularny, nieautoryzowany, zniekształcony].
- 2001**
68. Bizantyńskie echa w polskim malarstwie tablicowym wieku XV, [w:] *Ars Graeca – Ars Latina. Studia dedykowane Profesor Annie Różyckiej-Bryzek*, Kraków 2001, s. 323–330.
 69. Stanisław Tomkowicz – pionier nowoczesnej inwentaryzacji zabytków sztuki w Polsce, [w:] *Stanisława Tomkowicza Inwentarz zabytków powiatu jasielskiego*, wyd. P. i T. Łopatkiewiczowie, Kraków 2001, s. 3–5.
 70. Późnogotycka nastawa ołtarza głównego w katedrze na Wawelu, „Sprawozdania z Czynności i Posiedzeń Polskiej Akademii Umiejętności”, 64, 2000 (2001), s. 167–168.
 71. Późnogotyckie retabulum ołtarza głównego w katedrze na Wawelu, Kraków 2001 (*Ars Vetus et Nova*, 3).
 72. Wstęp, [w:] S. Gadomski, *Drewniane kościoły województwa śląskiego*, Chorzów 2001, s. 3–4.
- 2002**
73. *Magister et Amicus*, [w:] *Magistro et Amico – amici discipulique. Lechowi Kalinowskiemu w osiemdziesięciolecie urodzin*, Kraków 2002, s. 11–12.
 74. Skrzydła tryptyku z drugiej ćwierci wieku XV w Łącku, [w:] *Magistro et Amico – amici discipulique. Lechowi Kalinowskiemu w osiemdziesięciolecie urodzin*, Kraków 2002, s. 453–467, tabl. IV, V.
 75. Pozostałości późnogotyckich malowideł na deskach stropu drewnianego kościoła w Haczowie i zagadnienie ich ekspozycji, „Rzeszowska Teka Konserwatorska”, 3–4, 2002, s. 241–251.
- 2003**
76. Einführung, [w:] *Aus der Geschichte Österreichs in Mitteleuropa*, z. 4: *Kunstgeschichte*, red. Z. Kowalska, Wien 2003, s. 7–14.
 77. Künstlerische Beziehungen zwischen Krakau und Österreich im Spätmittelalter. Plastik und Malerei in den Jahren 1350–1530, [w:] *Aus der Geschichte Österreichs in Mitteleuropa*, z. 4: *Kunstgeschichte*, red. Z. Kowalska, Wien 2003, s. 15–36.
 78. Przedmowa, [w:] M. Goras, *Zaginione kościoły gotyckie Krakowa*, Kraków 2003, s. 7–9.
- 2004**
79. Prof. Lech Kalinowski (1920–2004), „Alma Mater”, październik 2004, nr 63, s. 61–62.
 80. Malarstwo tablicowe w Małopolsce, [w:] *Malarstwo gotyckie w Polsce*, t. 1: *Synteza*, red. A.S. Labuda, K. Secomska, Warszawa 2004 (*Dzieje sztuki w Polsce*, 2, cz. 3), s. 251–305.
 81. Malarstwo tablicowe na Górnym Śląsku, [w:] *Malarstwo gotyckie w Polsce*, t. 1: *Synteza*, red. A.S. Labuda, K. Secomska, Warszawa 2004 (*Dzieje sztuki w Polsce*, 2, cz. 3), s. 307–310.
- 2005**
82. Fundacje artystyczne Lanckorońskich u schyłku średniowiecza, „Sprawozdania z Czynności i Posiedzeń Polskiej Akademii Umiejętności”, 67, 2003 (2005), s. 14–16.
 83. Jan Wielki krakowski malarz z drugiej połowy wieku XV, Kraków 2005 (*Ars Vetus et Nova*, 17).
 84. Wit Stwos w Krakowie – pytania bez odpowiedzi, [w:] *Wokół Wita Stwosza* [katalog wystawy], Muzeum Narodowe w Krakowie, red. D. Horzela, A. Organisty, Kraków 2005, s. 53–62.
- 2006**
85. Tryptyk św. Bartłomieja w kościele parafialnym w Niedzicy, [w:] *Studia z dziejów kościoła św. Bartłomieja Apostoła w Niedzicy*, red. Z. Kliś, Kraków 2006, s. 191–199.
 86. Lech Kalinowski 1920–2004, „Folia Historiae Artium”, Seria Nowa, 10, 2005 (2006), s. 7–26.
 87. Anna Różycka-Bryzek (27 IV 1928–4 IX 2005), „Rocznik Polskiej Akademii Umiejętności”, 2005/2006, s. 213–216.
 88. Jeszcze o konstrukcji i treści późnogotyckiego retabulum ołtarza głównego w katedrze na Wawelu, [w:] *Artem quaevis alit terra. Studia professori Piotr Skubiszewski anno aetatis suae septuagesimo quinto oblata*, red. G. Jurkowlaniec, Warszawa 2006 (*Ikonotheke*, 19), s. 161–166.

2008

89. *Laudacja*, [w:] *Pani Lonny Glaser, Doktor Honoris Causa Uniwersytetu Jagiellońskiego*, Wiedeń, 7 marca 2008, s. 27–34, 62–69.
90. *Helenka*, [w:] *Żeby wiedzieć. Studia dedykowane Helenie Małkiewiczównie*, Kraków 2008, s. 11–13.

2009

91. *O prawach i obyczajach w krakowskim cechu malarzy u schyłku średniowiecza*, [w:] *Świat, Europa, mała ojczyzna. Studia ofiarowane Profesorowi Stanisławowi Grodzkiemu w osiemdziesięciolecie urodzin*, red. M. Małecki, Bielsko-Biała 2009, s. 89–94.
92. *Jerzy Żarnecki (George Zarnecki)*, 12.9.1915–8.9.2008, „*Artibus et Historiae. An Art Anthology*”, 30, 2009, nr 59, s. 9–14.
93. *Jerzy Żarnecki (George Zarnecki)*, 12 IX 1915–8 IX 2008, „*Rocznik Polskiej Akademii Umiejętności*”, 2008/2009, s. 216–219.
94. *Gotyckie malarstwo tablicowe Małopolski 1450–1540. Addenda*, „*Folia Historiae Artium*”, Seria Nowa, 12, 2009, s. 55–66.
95. *Jerzy Żarnecki (George Zarnecki)*, 12 IX 1915–8 IX 2008, „*Folia Historiae Artium*”, Seria Nowa, 12, 2009, s. 161–166.

2010

96. *O tryptyku z Hodegetrią w Trzemeśni*, [w:] *Amicissima. Studia Magdalenae Piwocka oblata*, t. 1, Cracoviae 2010, s. 51–59; t. 2, il. 1–10, s. 560–567.

2011

97. *Homo faber – homo artifex*, [w:] A. Nowakowski, *Blask. Ołtarz Mariacki Wita Stwosza*, Kraków 2011, s. 33–44.
98. *Pilicka Opiekunka Rodzin*, Kraków–Pilica 2011 [dotyczy obrazu Matki Boskiej Śnieżnej w Pilicy–Biskupicach; tekst popularny, nieautoryzowany].

2013

99. *Postscriptum*, [w:] J. Gądomski, M. Nowalińska, E. Parzych, *Skrzydła gotyckiego tryptyku z Łącka. Dzieje, badania, konserwacja, dekoracje patronowe*, Kraków 2013 (Studia i Materiały Wydziału Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, 23), s. 157–162.

2014

100. *Wprowadzenie*, [w:] *Prolegomena do badań nad obrazami Hodegetrii typu krakowskiego*, oprac. J. Gądomski et al., Kraków 2014, s. 9–27.
101. *Typ ikonograficzny*, [w:] *Prolegomena do badań nad obrazami Hodegetrii typu krakowskiego*, oprac. J. Gądomski et al., Kraków 2014, s. 29–37.
102. *Croquis. Niezupełnie ciągły zbiór szkiców o ludziach, rzeczach, wydarzeniach*, oprac. J. Ziętkiewicz-Kotz, Kraków 2014.

2015

103. *Moja historia sztuki*, „*Modus. Prace z Historii Sztuki*”, 15, 2015, s. 7–13.

2016

104. *Wczesne Hodegetrie Krakowskie około 1400–1450*, [w:] *Hodegetrie Krakowskie*, t. 1: 1400–1450, red. M. Schuster-Gawłowska, M. Lempart-Geratowska, Kraków 2015 (2016), s. 117–131.
105. *Kraków – Stare Miasto. Kościół Św. Krzyża* [katalog, poz. 3], [w:] *Hodegetrie Krakowskie*, t. 1: 1400–1450, red. M. Schuster-Gawłowska, M. Lempart-Geratowska, Kraków 2015 (2016), s. 172–181.

Opracowała Joanna Ziętkiewicz-Kotz (z wykorzystaniem bibliografii Profesora autorstwa Marka Walczaka w: *Artifex doctus. Studia ofiarowane profesorowi Jerzemu Gądomskiemu w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*, Kraków 2007, t. 1, s. 9–14).